

صادرات حدود ۱۰.۹ میلیارد دلار کالای بدون نفت خام در ۵ ماهه اول سال

حدود ۱۰.۹ میلیارد دلار کالای بدون نفت خام در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ از ایران به سایر کشورها صادر شده و در مقابل حدود ۱۳.۷ میلیارد دلار کالا به کشور وارد شده است.

آمارهای منتشر شده از سوی اتاق بازرگانی تهران نشان می‌دهد که تجارت کالایی ایران با سایر کشورها در ۵ ماهه نخست سال حدود ۲۴۶ میلیارد دلار بوده که نسبت به ارزش ۳۵۶ میلیارد دلاری تجارت ایران در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۸ حدود ۳۱ درصد کاهش داشته است. در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ حدود ۱۰.۹ میلیارد دلار کالای بدون نفت خام از ایران به سایر کشورها صادر شده و در مقابل حدود ۱۳.۷ میلیارد دلار کالا به کشور وارد شده است.

■ مقاصد عمده صادراتی

ارزش صادرات بدون نفت خام و واردات ایران در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل به ترتیب با کاهش ۳۹ و ۲۳ درصدی مواجه شده است. در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۹، چین با واردات حدود ۳ میلیارد دلاری از ایران، بزرگ‌ترین مقصد صادرات کالای بدون نفت خام ایران بوده است، با وجود آنکه واردات کالایی چین از ایران در ۵ ماهه نخست ۱۳۹۹ نسبت به ۵ ماهه نخست ۱۳۹۸ حدود ۳۱ درصد کاهش یافته اما سهم چین در میان مقاصد صادراتی ایران در ۵ ماهه نخست ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش یافته و از ۲۵ درصد به ۲۸ درصد رسیده است. علاوه بر این، کشور ترکیه که با حدود ۵.۲ میلیارد دلار واردات از ایران، مقصد صادراتی ایران در ۵ ماهه ۱۳۹۸ بوده، در ۵ ماهه ۱۳۹۹ با واردات تنها ۵۱۳ میلیون دلار، به جایگاه پنجم رسیده است. ارزش ۸۷۱ میلیون دلاری واردات افغانستان از ایران که در ۵ ماهه ۱۳۹۹ به جایگاه چهارم مقاصد عمده صادراتی ایران رسیده، همچنان از ارزش واردات آن در ۵ ماهه نخست ۱۳۹۸ (۸۹۸ میلیون دلار) کمتر است. امارات متحده عربی نیز با حدود ۶۰۱ میلیون دلار واردات از ایران سومین مقصد صادراتی ایران در ۵ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ است که ارزش واردات آن حدود ۷ درصد نسبت به ۵ ماهه ۱۳۹۸ کمتر شده است.

■ مبادی عمده واردات ایران

واردات ایران از ۵ مبدأ عمده وارداتی، در ۵ ماهه نخست ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸ با کاهش حدود ۲۰ درصدی مواجه شده است. در مدت مذکور، سهم چین و امارات از کل واردات ایران افزایش، و سهم ترکیه، هند و آلمان، کاهش یافته است. طی مدت مورد بررسی، چین به عنوان بزرگ‌ترین مبدأ وارداتی ایران حدود ۵.۳ میلیارد دلار صادرات به ایران داشته که نسبت به مدت مشابه سال قبل با کاهش ۱۷ درصدی مواجه شده است. در این میان، ارزش واردات کالایی امارات به ایران، رشد ۵۵ درصدی داشته است. همچنین در رابطه با کشورهای ترکیه، هند و آلمان نیز به ترتیب، کاهش ۲۳ درصدی، ۵۰ درصدی و ۲۴ درصدی در ارزش واردات کالایی به ایران طی ۵ ماهه ۱۳۹۹ نسبت به ۵ ماهه ۱۳۹۸ اتفاق افتاده است.

■ کاهش نرخ تورم سالانه تولید

همچنین مرکز آمار ایران اعلام کرده که شاخص کل قیمت تولیدکننده در چهار فصل منتهی به فصل بهار ۹۹ نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ۲۳.۶ درصد رسید که نسبت به همین اطلاع در فصل قبل ۱۳.۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. میانگین قیمت در بافتی توسط تولیدکنندگان به ازای تولید کالاها و خدماتشان در داخل کشور، در فصل بهار ۱۳۹۹ نسبت به فصل بهار سال ۱۳۹۸، ۱۲.۰ درصد افزایش دارد. در میان بخش‌های مختلف تولیدی کم‌ترین نرخ مربوط به بخش کشاورزی (۳۶ درصد) و بیشترین نرخ مربوط به بخش برق (۴۰.۶ درصد) است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه برای بودجه ۱۴۰۰، افزایش درآمدها از محل درآمدهای مالیاتی و مولدسازی دارایی‌ها و مدیریت هزینه‌ها از طریق بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد را پیشنهاد کرد. محمدباقر نوبخت، در مورد آنچه که در بودجه ۱۴۰۰ باید مورد توجه قرار گیرد، گفت: در این گزارش باید آثار تحریم اول و دوم علیه کشور را نشان دهیم، اینکه در تحریم

اقتصاد کلان

مولدسازی دارایی‌ها در بودجه ۱۴۰۰ لحاظ شود

درآمدها از محل درآمدهای مالیاتی و مولدسازی دارایی‌ها و دوم مدیریت هزینه‌ها از طریق بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد. وی با اشاره به اینکه سازمان برنامه و بودجه کشور پیرو فرمان رهبری، برنامه اصلاح ساختار بودجه را به شورایی سران سه قوه ارائه نمود؛ ادامه داد: می‌کوشیم لایحه بودجه ۱۴۰۰ را بر اساس اصلاح ساختار بودجه تدوین کنیم.

مؤسسه تحقیقاتی فیچ گزارش داد:

اقتصاد ایران متنوع‌ترین اقتصاد منطقه

مؤسسه تحقیقاتی فیچ با اذعان به این نکته که اقتصاد ایران توانسته است در چند دهه از خود در برابر تحریم‌ها محافظت کند نوشت: تحریم‌ها تا حدودی به ایران کمک کرده است اقتصاد خود را در مقایسه با رقبای منطقه‌ای متنوع‌تر کند.

■ جاده

جاده‌ها متداول‌ترین راه حمل‌ونقل در ایران هستند و برای پاسخگویی به نیازهای وارداتی ایران توسعه داده شده‌اند. پیش‌بینی کرده‌ایم حمل‌ونقل بیار از طریق جاده ۶۵ درصد کل حمل‌ونقل بار در ایران را طی سال ۲۰۲۰ به خود اختصاص دهد. این رقم در سال‌های بعد افزایش خواهد یافت و در سال ۲۰۲۹ به ۷۱ درصد خواهد رسید. صادرات محصولات صنعتی و کشاورزی ایران و واردات کالاهای سرمایه‌ای، فلزات و مواد غذایی از مسیر جاده‌ای انجام می‌شود.

ایران از طریق خطوط جاده‌ای دسترسی خوبی به همسایگان دارد و از طریق آن‌ها به سایر کشورهای خاورمیانه، آسیای مرکزی و آسیای جنوب شرقی دسترسی پیدا می‌کند. ایران مسیر ترانزیت مهمی برای هفت همسایه خود محسوب می‌شود. مهم‌ترین عامل تهدیدکننده شبکه جاده‌ای ایران، نرخ بالای تصادفات است که باعث خسارات زیاد و تأخیر در انتقال کالاها می‌شود.

ایران دومین نرخ مرگ‌ومیر بر اثر تصادفات جاده‌ای را در منطقه خاورمیانه دارد و از این لحاظ در جهان در رتبه هشتم قرار دارد. رانندگی نامناسب، تعمیر و نگهداری ناکافی جاده‌ها و وجود وسائل نقلیه غیرایمن از جمله دلایل بالا بودن میزان تصادف در ایران است.

■ ریل

شبکه ریلی بخش مهمی از حمل‌ونقل بار در ایران را به عهده دارد و خطوط آهن ایران

ظرفیت این شبکه خواهد شد.

ایران از طریق شبکه ریلی خود به پنج کشور همسایه متصل است، اما فقط با ترکیه و عراق تطابق ریلی دارد. هماهنگ نبودن شبکه ریلی ایران با سه کشور دیگر باعث تأخیر در حمل کالا و افزایش هزینه‌ها می‌شود. به علاوه، شبکه ریلی ایران عمدتاً فرسوده است و نیاز به سرمایه‌گذاری دارد. کیفیت پایین ریل‌ها باعث کاهش سرعت قطارها و افزایش خطر حوادث شده است. انتظار می‌رود در میان‌مدت، با سرمایه‌گذاری چینی‌ها کیفیت شبکه ریلی ایران افزایش یابد. دو کشور توافق‌هایی را برای توسعه خطوط سریع‌السیر، برقی‌سازی خطوط و ریل‌گذاری جدید امضا کرده‌اند.

■ هوا

بخش حمل‌ونقل هوایی ایران سال‌هاست تحت تحریم قرار دارد و به همین دلیل شرکت‌های هوایی داخلی نتوانسته‌اند ناوگان فرسوده خود را نوسازی کنند، در

ارتباطات خوبی با شبکه ریلی همسایگان دارند. براساس پیش‌بینی ما، این شبکه از سهم ۳۵ درصدی در بازار حمل‌ونقل بار ایران برخوردار خواهد بود. عمدتاً کالاهای کانتینری مثل محصولات صنعتی و کشاورزی، سوخت و پنبه از طریق خطوط ریلی حمل‌ونقل می‌شوند. انتظار می‌رود با افزایش سرمایه‌گذاری داخلی در این بخش، وضعیت خطوط ریلی بهبود پیدا کند و جایگاه ایران به عنوان محور مسیرهای تجاری بین اروپا و آسیا تقویت شود.

طول خطوط ریلی ایران در زمان حاضر ۸۴۸۴ کیلومتر است که ۹۴ کیلومتر از این رقم خطوط پهن و بقیه خطوط استاندارد معمولی هستند. ایران طولانی‌ترین شبکه ریلی در خاورمیانه را دارد. تهران از طریق ریل به بیشتر شهرهای مهم مثل تبریز، شیراز، مشهد و زاهدان و بندرهای مهمی مثل بندرعباس و بندر امام خمینی متصل شده است. پروژه‌هایی برای توسعه شبکه ریلی کشور در دست‌اجراست که در میان‌مدت و بلندمدت باعث افزایش

نتیجه، شاهد ضعیف بودن استانداردهایم در این حوزه هستیم و بخش حمل‌ونقل هوایی ایران نتوانسته است ارتباطات بین‌المللی خود را به خوبی توسعه دهد. بخش حمل‌بار نیز توسعه نیافته باقی مانده است. بعید است قراردادهای خرید هواپیما که بعد از برجام امضا شد عملی شود، بنابراین نباید انتظار داشت وضعیت بخش حمل‌ونقل هوایی ایران طی سال‌های آینده بهبود پیدا کند.

ایران تعداد زیادی فرودگاه دارد. شلوغ‌ترین فرودگاه‌ها در تهران مستقر هستند. حمل‌ونقل هوایی در داخل ایران فعال است و روز هر پروازهای بسیاری بین شهرهای مختلف انجام می‌شود. مشکلات امنیتی و زیرساخت نامناسب موانع توسعه حمل‌ونقل هوایی بار در ایران هستند. ایران در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه، جایگاه متوسطی از نظر حمل‌ونقل هوایی بار دارد. ایران از این نظر در رتبه ۸ خاورمیانه و شمال آفریقا قرار گرفته است.

■ کشتیرانی

تحریم‌ها ضربه سختی به بندرهای ایران زده‌اند. تحریم‌ها به‌طور خاص فعالیت بندرهای ایران و خطوط کشتیرانی دولتی را هدف قرار داده‌اند. شرکت‌های کشتیرانی بین‌المللی نیز بر اثر تحریم‌ها از ورود به بندرهای ایران منع شده‌اند که این مسئله موجب محدود شدن تجارت دریایی ایران شده است. در عین حال ایران بندرهای مهمی در حاشیه خلیج فارس و دریای خزر دارد و از این طریق با مسیرهای تجارت دریایی در ارتباط است. بندرهای دریای خزر نقش مهمی در واردات غلات به ایران از روسیه و قزاقستان دارند. نفت که مهم‌ترین کالای صادراتی ایران است از طریق ترمینال‌های نفتی خارک، سبیری، لاوان، بندرعباس و عسلویه صادر می‌شود.

■ تجارت

در پی روی کار آمدن ترامپ در آمریکا و بازگشت تحریم‌ها، تجارت ایران به‌ویژه با کشورهای اروپایی کاهش قابل‌ملاحظه یافته است. هیچ‌یک از پنج کشور حاشیه جنوبی خلیج فارس بین پنج مقصد اول صادرات ایران قرار ندارند که این نشان دهنده اثر تحریم‌ها بر تجارت خارجی ایران است. بنابراین ایران در صدد یافتن شرکای تجاری جدید در آسیای جنوبی و آسیای مرکزی است. در همین راستا، ایران اکتبر ۲۰۱۹ موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا امضا کرد و طی بازه پنج‌ماهه بعد از آن، حجم تجارت خود با این اتحادیه را به ۱.۵ میلیارد دلار رساند. قرار است این موافقت‌نامه دو سال پس از امضای آن، یعنی در اکتبر ۲۰۲۱، به موافقت‌نامه تجارت آزاد تبدیل شود. توافق تجاری با اتحادیه اقتصادی اوراسیا جذابیت بسیاری برای ایران دارد و در میان‌مدت و بلندمدت می‌تواند به رشد اقتصادی ایران کمک کند.

آیا اصلاح ساختار بودجه در بودجه ۱۴۰۰ لحاظ می‌شود؟

مجلس و نامه‌رییس مجلس به رییس‌جمهور در مورد اصلاح ساختار بودجه یادآور شد: آقای حاجی بابایی در نامه خود عنوان کرد که با توجه به تأکید رهبری مطلوب این است که دولت لایحه‌ای برای اصلاح ساختار به مجلس ارائه کند. همچنین آقای قالیباف نیز در نامه خود عنوان کرد که با توجه به محدودیت زمانی و مواردی که می‌شود به عنوان اصلاح ساختار مورد توجه قرار گیرد یا مورد تفاهم دولت و مجلس است بهتر است این موارد در بودجه ۱۴۰۰ گنجانده شود. قادی موضوع مالیات‌ها، مولدسازی دارایی‌های دولت، درآمدها و هزینه‌ها، درآمدها حاصل از صادرات نفت، هدفمندی یارانه‌ها و کارآمد کردن ساختار دولت را از جمله محورهای اصلاح ساختار بودجه عنوان و خاطر نشان کرد. قرار است مواد متناسب با این سرفصل‌ها به عنوان اجزای تشکیل دهنده طرح یا لایحه اصلاح ساختار مورد توجه قرار گیرد.

تسعیر دارایی ارزی بانک مرکزی برای جبران کسری بودجه قانون می‌خواهد

را باید با چه نرخ تسعیر کرد. چرا این موضوع تورم را باشد؟ عده‌ای می‌گفتند بورس هم تورم‌زا است حالا که شاخص پایین آمده چرا تورم بالا می‌رود؟ آیا درست است که بانک مرکزی دارایی‌ها را با رقم ۴۲۰۰ تومان تسعیر کند. وی در مورد اینکه چرا تسعیر ارز بانک مرکزی شفاف نیست، تأکید کرد: باید قانون بودجه باید تصویب شود یا مانند سال ۹۵ قانون مجزا داشته باشد. معاون بانک، بیمه و شرکت‌های دولتی و وزارت اقتصاد تصریح کرد: دولت به دنبال تأمین کسری بودجه سال ۹۹ از محل دریافت پول بانک مرکزی نیست. اگر منابع ناشی از تسعیر ارز برای جبران بدهی قبلی ایجاد شده باشد اثر خود را روی پول پایه پولی و نقدینگی گذاشته است و اثر مجدد ندارد به تورم‌زا و چاپ پول محسوب نمی‌شود.

روزانه ۱۰۰ میلیون دلار نیمایی در کشور عرضه می‌شود

کالاهای اساسی، دارو و مواد اولیه را اولویت اصلی بانک مرکزی دانست و گفت: باید توجه داشته باشیم که بانک مرکزی تولیدکننده ارز نیست و به هر حال ناچار به اولویت بندی نیازهای کشور است. همتی همچنین با اشاره به معرفی ۲۵۰ نفر از صادرکنندگان مختلف به قوه قضاییه، گفت: این‌ها تولیدکننده نبودند و با حق‌العمل کاری و روش‌های خلاف متعدد نسبت به خروج سرمایه و تخلف در اجرای تعهد صادراتی خود عمل کرده بودند و چاره‌ای جز برخورد قضایی برای بانک مرکزی باقی نگذاشتند.

رئیس کل بانک مرکزی افزود: بانک مرکزی هیچگاه بنای برخورد قضایی با صادرکنندگان واقعی و درستکار را نداشته و حتی الامکان تعامل با آنها را دنبال می‌کند.

رئیس کل بانک مرکزی گفت: این روزها متوسط عرضه ارز در سامانه نیمایه صورت روزانه ۱۰۰ میلیون دلار بوده و تداوم این روند، نشان دهنده بهبود روند بازگشت ارزهای صادراتی به کشور بر مبنای سیاست‌های اتخاذ شده و استقبال صادرکنندگان است. عبدالناصر همتی گفت: بانک مرکزی تعامل با صادرکنندگان را در دستور کار دارد و از هرگونه همکاری با آنان در راستای بازگشت ارزهای صادراتی شان دریغ نخواهد کرد.

وی در این دیدار با بیان اینکه صادرکننده‌ها نقشی اساسی در مقاومت اقتصادی کشور ایفا کرده‌و می‌کنند، بر ضرورت همدلی و تلاش جمعی صادرکننده‌ها برای عبور از شرایط سخت کنونی کشور تأکید کرد.

وی با اشاره به تعدد وظایف بانک مرکزی، تأمین ارز

معاون وزیر اقتصاد با بیان اینکه تسعیر دارایی‌های خارجی بانک مرکزی برای جبران کسری بودجه قانون می‌خواهد، گفت: لزوماً این تسعیر تورم‌زا و چاپ پول نیست.

عباس معمارنژاد در پاسخ به این سؤال که گفته می‌شود قرار است ۱۵۰ هزار میلیارد تومان از محل تسعیر دارایی‌های خارجی بانک مرکزی برای تأمین کسری بودجه سال ۹۹ استفاده شود، اظهار داشت: نسبت به رقم این موضوع خبر ندارم. مصوبات مجمع بانک مرکزی و دارایی‌های خارجی بانک مرکزی محرمانه است. معاون بانک و بیمه و شرکت‌های دولتی وزارت اقتصاد در پاسخ به این سؤال که مگر راه‌های جبران کسری بودجه دولت به آثار و تبعات اقتصادی آن به جامعه وارد می‌شود باید محرمانه باشد؟ گفت: آمار دارایی‌های